

Fahrudin Dino Avdibegović

SJENE IZGUBLJENOG VREMENA

Sarajevo

2011.

SJENE IZGUBLJENOG VREMENA

Fahrudin Dino Avdibegović

Urednik

Ibrahim Osmanbašić

Korektor

Mersida Sadiković-Osmanbašić

Lektor

Malbina Sadiković

Dizajn

Fahrudin Dino Avdibegović

Izdavač

Udruženje za kulturu - Novo Sarajevo (KNS)

H. Čemerlića 49, Sarajevo

Godina izdavanja

2011.

Štampa

DES d.o.o., Sarajevo

Tiraž

300 primjeraka

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i univerzitetska biblioteka
Bosne i Hercegovine, Sarajevo

821.163.4(497.6)-32

AVDIBEGOVIĆ, Fahrudin

Sjene izgubljenog vremena / Fahrudin Dino
Avdibegović. - Sarajevo : Udruženje za kulturu
Novo Sarajevo, KNS, 2011. - 101 str. ; 21 cm
O autoru: str. 101.

ISBN 978-9958-856-01-3

COBISS.BH-ID 18652678

SADRŽAJ

I.

MAGLE PROŠLOSTI

Na rubu ambisa	9
Hladno ljeto	15
Miris Bajrama	24
U magli	28
Duše žutog lišća	32
Na mjesečini	38

II.

ZABORAVLJENI MIRISI

Gluhi zidovi	47
Bašta zaboravljenih mirisa	52
Posljednji dah	59
Ispod površine	65
Očekujući buru	72
Na santi	83
Aronova muzika	89
<i>Ambasador pisane riječi</i>	98
<i>O autoru</i>	101

Miris Bajrama

DUBOKO U SVIJESTI gnijezde se čeznutljiva sjećanja na djetinjstvo, a posebno drago poglavlje čine mi Bajrami, čiji miris me i danas opija jedinstvenom, prisnom toplinom. Najodgovornija za taj, meni uvijek, prijatan događaj je bila moja rahmetli nena. Ona je uvijek za vrijeme Bajrama okupljala članove naše familije, tako da sam je uvijek smatrao osobom u središtu tog praznika koji se, uostalom, uvijek slavio u njenoj kući i avliji.

Nikada nisam gledao na taj praznik s teističkim naočalama, radovao sam se samom skupu gdje se uvijek nalazio veliki broj djece iz neninog komšiluka, rođaka i drugova raznih vjeroispovjesti.

Sjećam se da bi uvijek noć prije velikog dana brat i ja došli do nene i prespavali kod nje, da bi sutradan, na samom uranku, bili prvi koji bi prisustvovali činu pripremanja vatre za ražanj. A kada bi se konačno probudili sljedeću zoru, izašli bismo, onako umorni i sanjivi, na verandu i osjetili miris vatre, dok bi otac, daidža i tetak čistili janje za veliki ražanj. Još bi bila zora, svjež zrak bi još uvijek vladao uspavanim posavskim krajem, a nenino dvorište bi već bilo puno ljudi i života.

Nikada nisam u potpunosti odgonetnuo zašto je prisu-

stvovanje tom događaju oduvijek imalo veliko značenje za mene, ali pretpostavljam da je to zbog činjenice što sam bio uvjeren da ću biti prvi koji gleda kako se janje priprema, te zbog mogućnosti da budem prvi koji će okretati ražanj. I sve to da bi se kasnije mogao hvaliti da sam ja taj koji je dobio čast da prvi okrenem janje i na taj način sebi pripisao neku veću ulogu prilikom tog, za mene, izvanredno važnog rituala. Osjećao sam da u okretanju tog običnog ražnja ima nešto magično. A konkurencija je uvijek bila jaka: rođaci Amir, Almis i u manjem obimu moj brat, jer je, ipak, bio nešto mlađi od nas. Katkad su mu upravo godine znale ići u prilog, jer nekada bi odrasli baš njemu dali da okreće ražanj kada bi se mi ostali svađali ili, čak, potukli oko toga ko će biti prvi. Kada bi se dočepao ražnja na takav način, uvijek bi nas hinjski pogledao i podrugljivo se smješkao. Kao da je govorio: *“Eto vam kad se svađate!”*

Okretanje ražnja je za mene bio jedinstven ritual, čak i vještina kojom sam pokušavao da vladam na najbolji način. Na početku je bilo najteže; teško je bilo okretati ražanj na ravnomjieran način i istom brzinom, jer nije bio u potpunosti okrugao, a i samo janje je svojom težinom činilo naše pokušaje napornijim i izazovnijim. Ponekad bi neko od nas, okretača, okrenuo ražanj veoma brzo i nespretno, a daidža bi onda zagalamio, pa bi odmah došlo do smjene. Međutim, valjda bi mu ubrzo bilo žao, pa bi već nekoliko trenutaka kasnije odrezao najsočniji dio kože s janjeta i podijelio sve četvorici.

A imali smo najboljeg daidžu. Uvijek bi nam prvi dao

para, kao što je već bio običaj za Bajram. Za razliku od druge djece, nikada nismo išli od kuće do kuće da bi dobili novac od drugih. Ne, mi smo se uvijek zadovoljili s onim što bi dobili od odraslih članova naše familije, što bi se tom prilikom okupila u neninom dvorištu.

Vrhunac dana je bio oko jedan-dva sata poslijepodne: trenutak kada je janje bilo ispečeno i spremno da se skine s ražnja. Mi, djeca, bi se istog trena stvorili na dvorištu i pomno posmatrali kako ga odrasli skidaju sa garavog ražnja, potom režu na komade i stavljaju u tepsije. Pošto smo bili najnestrpljiviji i zbog toga pravili najveću galamu i buku, uvijek smo bili ti kojima bi se prvo servirala janjetina i sve što ide uz nju. Tetka i mama bi nam odrezale dobre komade mesa, stavile pečenog krompira, salate i obično nam servirale na velikom stolnjaku po podu. Onda bi se rođaci, brat i ja okupili i počeli halapljivo, dječaćki jesti. Sama gozba bi prošla, začuđujuće, bez prepirki među nama, jer je svako od nas, na svu sreću, volio različite dijelove mesa: Amir je volio meso s butina i na rebrima, brat je tražio hrskavu kožicu, dok sam se ja zadovoljavao mesom “*bez bjeline*”.

Veoma brzo bi se najeli i lijeno izvalili po podu ili kauču, jer bi se po pravilu dobroano prejeli. Ali samo na kratko. Ubrzo bi skočili na noge i spremali nove zijane po kući, dvorištu i neninoj mahali. I dok bi odrasli sjeli za sto i počeli meziti, mi bi znali otrčati na prvi sprat, pa se tu igrali kauboja i indijanaca ili borilačkih vještina. Ponekad bi napunili balone vodom, pa ih bacali po ulici koja se nalazila odmah pored nenine kuće. Obično bi otišli i do

osnovne škole koja je bila samo par minuta hoda od kuće i tamo igrali nogometa s ostalom djecom iz mahale, ali najčešće bi ostali u bližoj okolini kuće i tu se igrali poznatih i novosmišljenih igara. Svugdje oko nas bajramska radost, ražanjski dim i veseli dječiji uzvici.

Ah, kako sam samo volio Bajram i sve ono što je Bajram donosio sa sobom! Za mene je to bio najveći praznik, istinski praznik ljudi. Svi bi bili sretni i u odličnom raspoloženju, a posebno su djeca tog dana bila razigrana! Svima bi osmijeh tog dana lebdio na licu, a čini mi se da tada niko ne bi pričao o svakodnevnim problemima. Sjećam se da se sa svih strana orila muzika i pjesma, ne samo neninim dvorištem, već i čitavom ulicom, a sigurno i cijelim gradom. I dan-danas kada čujem Safetov moćni glas sevdalinke, sjetim se svih bajramskih praznika iz djetinjstva.

Uvijek sam zamišljao da se cijelom zemljom osjeti taj predivni miris Bajrama koji je sa sobom donosio nešto ne-svakidašnje, sasvim neobično i lijepo. Tog dana se obustavljala svakodnevnica, uobičajena životna kolotečina, kao da je u naš mali grad ponovo stigao karneval iz dalekih krajeva.

I dan-danas, mnogo godina poslije, na drugom kraju svijeta, često poželim da makar još jednom osjetim, na trenutak samo, taj predivni miris nenine avlije u vrijeme proslave Bajrama, što je ostao duboko urezan u mome sjećanju, baš onako kako sam ga doživljavao u cvatu bezbrižnog djetinjstva.